

40/94

Kontrolní závěr z kontroly hospodaření Státního fondu kultury České republiky

Předmětná kontrolní akce byla na základě podnětu vlády České republiky zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu na rok 1994 pod číslem 40/94.

Cílem kontroly bylo prověřit hospodaření Státního fondu kultury ČR s majetkem státu a s finančními prostředky získanými na základě zákona č. 239/1992 Sb., o Státním fondu kultury České republiky.

Kontrola byla provedena skupinou kontrolujících z Odboru hospodářské politiky a Odboru školství a kultury NKÚ u Státního fondu kultury ČR, Ministerstva kultury jako správce Státního fondu kultury ČR a u Ministerstva financí za období roku 1992 až 1994.

Námítky ke kontrolnímu protokolu podalo Ministerstvo kultury a Ministerstvo financí. Bylo o nich rozhodnuto vedoucím skupiny kontrolujících ve smyslu § 27 odst. 2 zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu.

Odvolání proti rozhodnutí o námitkách podalo Ministerstvo financí.

Senát Úřadu o odvolání rozhodl usnesením č. 40/94/110 ze dne 28. 3. 1995.

S e n á t Ú ř a d u (ve složení: Mgr. Marie Hošková - předseda, Ing. Karel Bidlo, JUDr. Jiří Drábek, Ing. Ladislav Zeman - členové) na zasedání, které se konalo dne 28. 3. 1995,

s c h v á l i l usnesením č. 40/94/111 **k o n t r o l n í z á v ě r** v tomto znění:

Státní fond kultury České republiky (dále jen „Fond“) byl zřízen zákonem č. 239/1992 Sb., o Státním fondu kultury České republiky s účinností od 1. 7. 1992.

Fond je právnickou osobou, která se zapisuje do obchodního rejstříku. Správcem Fondu je Ministerstvo kultury (dále jen „MK“) a v čele Fondu je ministr kultury, který odpovídá za hospodaření s prostředky Fondu.

Orgánem rozhodujícím o způsobu a výši čerpání prostředků Fondu je Rada Fondu. Rada Fondu byla zvolena usnesením Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR č. 239 ze dne 9. 12. 1993.

Statut Fondu byl schválen usnesením ČNR č. 118 ze dne 17. 12. 1992. V § 1 odst. 3 se stanoví, že jménem Fondu jedná ministr kultury nebo osoba jím zmocněná. Zákon č. 239/1992 Sb., o Státním fondu kultury České republiky, ani Statut Fondu nestanovily vytvoření výkonného orgánu Fondu. Fond neměl do doby kontroly vlastní výkonný aparát. Tuto činnost vykonává správce Fondu, a to ve smyslu Organizačního řádu MK vydané-

ho Příkazem ministra kultury č. 2/1991, s účinností od 6. 9. 1991, ve znění pozdějších příkazů.

Fond vykonává právo hospodaření k několika nemovitostem v Praze. Nosticův palác pronajímá podle původních smluv o nájmu uzavřených organizací Pragokonzert. V květnu 1994 sjednal s nájemci smlouvy nové, včetně úpravy nájemného.

Dům U černé Matky Boží pronajal sdružení Signum artis s tím, že nájemce provede rekonstrukci domu. Nájemné bylo stanoveno symbolickou částkou ve výši 1,- Kč ročně. Dům U hybernů pronajal za obdobných podmínek jako předchozí nemovitost rovněž sdružení Signum artis. Budova v ulici Rosenbergových č. 12 byla „zapůjčena“ bez úplaty obchodní společnosti K.J.D., s. r. o., Praha (dále jen „K.J.D.“) k provozování loterie, jejímž provozovatelem je Fond.

A. Státní fond kultury České republiky:

Uzavřením smlouvy s obchodní společností K.J.D., s. r. o., Praha o přípravě, zavedení a provozování on-line loterie ze dne 10. 6. 1992 bylo porušeno

ustanovení § 19a odst. 2 zákona č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník, ve znění publikovaném pod č. 47/1992 Sb. (dále jen „Občanský zákoník“), kde je uvedeno:

„Právnické osoby, které se zapisují do obchodního nebo do jiného zákonem určeného rejstříku, mohou nabývat práva a povinnosti ode dne účinnosti zápisu do tohoto rejstříku, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak.“

Zjištěné skutečnosti svědčí o tom, že je třeba při posuzování platnosti smlouvy vycházet z ustanovení § 38 odst. 1 téhož zákona, kde je uvedeno:

„Neplatný je právní úkon, pokud ten, kdo jej učinil, nemá způsobilost k právním úkonům.“

O d ů v o d n ě n í:

Fond nabyl způsobilost k právním úkonům ode dne účinnosti zápisu do obchodního rejstříku, tj. dnem 18. 8. 1992. Uzavření smlouvy mezi Fondem a společností K.J.D. ze dne 10. 6. 1992 je právním úkonem, který byl učiněn tím, kdo neměl způsobilost k právním úkonům, a tedy jde o právní úkon neplatný.

1. Uzavřením zástavních smluv s Komerční bankou, a. s., na nemovitosti Fondu, ke kterým měl právo hospodaření, Fond porušil:

a) ustanovení § 761 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník (dále jen „Obchodní zákoník“), kde je uvedeno:

„Právo hospodaření státních organizací s majetkem státu se řídí dosavadními předpisy včetně ustanovení § 64, 65 a 72 až § 74b hospodářského zákoníku ...“;

- b) ustanovení § 6 písm. d) a e) vyhlášky FMF č. 119/1988 Sb., o hospodaření s národním majetkem, kde je uvedeno:

„Organizace jsou povinny hospodařit s národním majetkem s péčí řádného hospodáře. Jsou povinny zejména: ...

d) chránit národní majetek před rozkrádáním, poškozením, zničením, ztrátou nebo zneužíváním,

e) využívat právní prostředky k ochraně národního majetku, chránit právo hospodaření s národním majetkem proti neoprávněným zásahům ...“;

- c) ustanovení § 15 odst. 3 zákona č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky), ve znění pozdějších předpisů, kde je uvedeno:

„Česká republika neodpovídá za závazky státního fondu republiky a státní fond republiky neodpovídá za závazky České republiky.“

Zjištěné skutečnosti svědčí o tom, že je třeba při posuzování platnosti smlouvy vycházet z ustanovení § 39 Občanského zákoníku, kde je uvedeno:

„Neplatný je právní úkon, který svým obsahem nebo účelem odporuje zákonu nebo jej obchází anebo se přičí dobrým mravům.“

O d ů v o d n ě n í :

Fond se ve smlouvě se společností K.J.D. o přípravě, zavedení a provozování on-line loterie ze dne 10. 6. 1992 zavázal uhradit veškeré náklady spojené se zavedením a zprovozněním loterie. Ke splnění tohoto závazku uzavřel Fond dne 30. 3. 1993 s Komerční bankou, a. s., pobočka Praha 1, smlouvu o úvěru (reg. č. 41/16/01) na celkovou výši střednědobého úvěru 350 mil. Kč.

K zajištění úvěru byla zároveň uzavřena zástavní smlouva k nemovitostem, formou Přílohy č. 2 ke smlouvě o úvěru. Fond zastavuje nemovitosti s pozemky, ke kterým má právo hospodaření a které nabyt bezúplatným převodem hospodářskou smlouvou o převodu práva hospodaření k 1. 12. 1992. Jedná se o výstavní dům U hybernů, Praha 1, nám. Republiky č.p. 1037/4, včetně příslušenství a pozemku, a administrativní budovu dům U černé Matky Boží, Praha 1, Ovocný trh č.p. 569/19, včetně příslušenství a pozemku. V uvedené zástavní smlouvě činí cena těchto nemovitostí podle tržního ocenění ALL IN, a. s., 282 mil. Kč.

K dozajištění úvěru bylo dále použito ručení města Český Krumlov ze dne 31.3.1994 do částky 20 mil. Kč, ručení Investiční a poštovní banky, a. s., ze dne 8. 4.

1994 do částky 30 mil. Kč a zástava domu v Praze 8-Libni, Rosenbergových č.p. 473/12, včetně pozemku, ze dne 14. 4. 1994 v tržní ceně 27,35 mil. Kč. Tuto nemovitost pořídil Fond kupní smlouvou ze dne 26. 3. 1993 a má k ní právo hospodaření.

Při uzavírání zástavních smluv Fond nerespektoval uvedené a dosud platné předpisy vztahující se k právu hospodaření státních organizací s majetkem státu. Zástavní smlouvou uzavřenou Fondem byl založen právní stav, podle něhož stát odpovídá svým majetkem za závazky Fondu, což je v rozporu s ustanovením § 15 odst. 3 zákona č. 576/1990 Sb.

Na základě uvedených skutečností jsou zástavní smlouvy k nemovitostem Fondu jakožto zajištění úvěru reg. č. 41/16/01 ve smyslu § 39 Občanského zákoníku zjevně neplatné.

2. Nezapsáním provozování loterie do obchodního rejstříku Fond porušil:

ustanovení § 28 odst. 1 písm. c) Obchodního zákoníku, kde je uvedeno: *„Do obchodního rejstříku se zapisují tyto údaje: ...*

c) předmět podnikání (činnosti), ...“;

ustanovení § 28 odst. 5 téhož zákona, které stanoví:

„Do obchodního rejstříku se запиše bez zbytečného odkladu také změna nebo zánik zapisovaných skutečností.“

O d ů v o d n ě n í :

Ministerstvo financí udělilo Fondu povolení k provozování číselné loterie s názvem „Lotynka - loterie české kultury ARTLOTO“ dne 25. 5. 1993. V obchodním rejstříku Fond provozování číselné loterie jako předmět podnikání (činnosti) zapsáno nemá, ačkoli bylo zahájeno dne 16. 5. 1994.

3. Ve smyslu ustanovení § 6 odst. 4 zákona č. 239/1992 Sb., o Státním fondu kultury, vede Fond účetnictví podle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví. Nevedením podvojného účetnictví o hospodářských operacích spojených s provozováním on-line loterie, neprůčtováním výdajů na předepsané účty investičního majetku, nevedením analytické evidence investičního majetku a nesprávným vedením účetních dokladů porušil:

a) zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v následujících ustanoveních:

– § 4 odst. 2, kde je uvedeno:

„Účetní jednotky jsou povinny dodržovat při vedení účetnictví účtové osnovy a postupy účtování ..., které stanoví federální ministerstvo financí ...“;

– § 4 odst. 3, kde je uvedeno:

„Účetnictví se vede za účetní jednotku jako celek ...“;

– § 7 odst. 1, kde je uvedeno:

„Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví úplně, průkazným způsobem a správně tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem.“

– § 9 odst. 2, kde je uvedeno:

„Všechny ostatní účetní jednotky neuvedené v odst. 1 účtují v soustavě podvojného účetnictví.“

– § 11 odst. 1 písm. f), kde je uvedeno:

„Účetní doklady jsou originální písemnosti, které musí mít tyto náležitosti: ...

f) podpis osoby odpovědné za účetní případ a osoby odpovědné za jeho zaúčtování ...“;

b) Opatření FMF č. j. V/20 530/1992, kterým se stanoví účtová osnova a postupy účtování pro rozpočtové a příspěvkové organizace a obce (Příloha č. 2), vydané k provedení § 4 odst. 2 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, s účinností od 1. 1. 1993, v následujících ustanoveních:

– Účtová třída 0 - Investiční majetek, čl. VII odst. 1, kde je uvedeno:

„Na účtu 042-Pořízení hmotných investic se účtuje pořizovaný hmotný investiční majetek do doby jeho uvedení do užívání včetně výdajů spojených s jeho pořízením ...“

– Účtová třída 0 - Investiční majetek, čl. XI odst. 1, 2, kde je uvedeno:

„1) Analytickou evidenci vede

a) účetní jednotka podle jednotlivých složek investičního majetku ...“

„2) Analytická evidence podle jednotlivých složek nehmotného a hmotného investičního majetku slouží k jeho identifikaci, zejména obsahuje název nebo popis majetku, popř. číselné označení, datum jeho pořízení a uvedení do užívání, datum zaúčtování na účet účtové skupiny 01, 02 a 03, ocenění, údaje o zvoleném postupu účetního a daňového odpisování, roční sazby účetních a daňových odpisů, částky účetních a daňových odpisů za zdaňovací období, datum a způsob vyřazení.“

– Účtová třída 5 - Náklady, ... , čl. II odst. 6 bod 6.1, kde je uvedeno:

„Na účtu 551 - Odpisy nehmotného a hmotného investičního majetku účtují rozpočtové organizace za hospodářskou činnost odpisy ve výši daňového odpisu a příspěvkové organizace odpisy podle odpisového plánu ...“

O d ů v o d n ě n í:

Fond neplnil povinnost důsledně účtovat v soustavě podvojného účetnictví a o hospodářských operacích spojených s provozem on-line loterie neúčtoval na příslušné nákladové a výnosové účty Fondu vůbec.

Na činnosti spojené s přípravou, uvedením do provozu a následnou organizací a řízením provozu loterie uzavřel Fond se společností K.J.D. smlouvu ze dne 10. 6. 1992, která v čl. IV bod 11 stanoví, že „K.J.D. povede o všech příjmech a výdajích průkaznou účetní evidenci“, aniž Fond smluvně stanovil předepsaný způsob vedení této evidence. Společnost K.J.D. pouze v operativní evidenci, mimo účetnictví Fondu, vedla provozní výdaje a výnosy loterie.

Propojení operativní evidence vedené společností K.J.D. s účetnictvím Fondu bylo ve výše citované smlouvě zabezpečeno pouze v čl. III bod 10, který stanoví, že na Fond bude převeden výnos (výtěžek) loterie, kterým se rozumí hrubá tržba po odečtení stanoveného podílu na výhry a po odečtení loterijních nákladů ve smlouvě specifikovaných.

Do podvojného účetnictví Fondu bylo ve vztahu k loterijní činnosti účtováno pouze o části výdajů spojených s pořízením hmotného a nehmotného investičního majetku, např. nákup a rekonstrukce provozní budovy, části počítačového a spojového vybavení, včetně terminálů pro koncové loterijní agenty, telefonní ústředny, softwarového vybavení a část reklamních a jiných výdajů.

Fond měl za dobu své existence k dispozici na svém účtu u ČNB v Praze asi 400 mil. Kč. Téměř veškeré tyto prostředky Fond použil na zavedení a provozování on-line loterie. Zůstatek na účtu ke dni 31. 12. 1994 činil asi 2,6 mil. Kč.

Výdaje spojené se zavedením a provozem on-line loterie hradil Fond z úvěru od Komerční banky, a. s., ve výši 350 mil. Kč, který byl postupně čerpán od 16. července 1993.

Mimo tyto prostředky použil správce Fondu k financování provozu loterie i prostředky ze státního rozpočtu - kapitoly „Ministerstvo kultury“ převedené na Fond ve výši 44,1 mil. Kč, a to v srpnu 1994 ve výši 14,1 mil. Kč a v září 1994 ve výši 30 mil. Kč. Jak vyplývá z příslušných dokladů, jednalo se o přechodnou finanční výpomoc poskytnutou „k překlenutí současné disproporce mezi zdroji Fondu a jeho závazky vůči dodavatelům technologie a služeb pro loterii“ s tím, že bude do rozpočtu vrácena ihned po zvýšení zdrojů Fondu. Prostředky však Fond do rozpočtu MK do konce roku 1994 nevrátil. Vláda České republiky usnesením č. 626 ze dne 2. 11. 1994 uložila ministru kultury uhradit závazek Fondu vůči státnímu rozpočtu ve výši 44,1 mil. Kč, a to v rámci rozpočtu kapitoly „kultura“ na rok 1994. Současně ukládá místopředsedovi vlády a ministru financí učinit rozpočtové opatření k zajištění převodu výnosu z prodeje majetku sloužícího k provozování loterie do rozpočtové kapitoly „Ministerstvo kultury“, a to k úhradě závazků Fondu vůči státnímu rozpočtu.

K soustředování tržeb loterie, k vyplácení výher a k úhradě loterijních nákladů zřídil Fond u Komerční banky, a. s., tzv. Centrální loterijní účet, k němuž má dispoziční právo i společnost K.J.D. Z tohoto účtu měl být měsíčně převáděn výtěžek z loterie na účet Fondu ve smyslu smlouvy se společností K.J.D. ze dne 10. 6.

1992. Do 31. 12. 1994 nebyl převeden na účet Fondu žádný výtěžek z loterie. Tuto skutečnost zdůvodnila a doložila společnost K.J.D. v měsíčních zprávách o vyúčtování loterie Česká lotynka Fondu tím, že „do loterijních nákladů byla nucena promítnout i výdaje investičního charakteru nezbytné pro zahájení provozu a další zaváděcí výdaje, na jejichž úhradu chyběly Fondu finanční prostředky“.

Uvedený postup vzal Fond na vědomí, ačkoliv tím byl zkršen a nesprávně použit výtěžek loterie. Ve vyúčtování předloženém společností K.J.D. za měsíc květen 1994, kdy bylo provozování loterie zahájeno, nebyl výtěžek vyčíslen vůbec, a to pro neuvedení skutečných loterijních nákladů, za měsíc červen byl vykázán výtěžek ve výši 686 tis. Kč, ale nebyl převeden na účet Fondu a v měsíci červenci byl výtěžek anulován výše uvedenými vícenáklady loterie. Počínaje srpnem 1994 je výsledek loterijní činnosti ztrátový.

Rozhodující část prostředků použil Fond zejména na pořízení výpočetní techniky a pořízení a rekonstrukci provozní budovy loterie v Praze 8, Rosenbergových 12, včetně jejího kompletního vybavení. Dále byly z prostředků Fondu v průběhu roku 1993 a zejména v roce 1994 poskytnuty společnosti K.J.D. zálohy k vyúčtování a půjčky na úhradu výdajů spojených s přípravou a provozováním loterie, a to ve výši 48 mil. Kč přímo na účet společnosti K.J.D. a 11 mil. Kč na Centrální loterijní účet. V době ukončení kontroly byly tyto prostředky ve výši 59 mil. Kč vedeny v účetnictví Fondu jako nevyúčtované pohledávky za společností K.J.D.

Společnost K.J.D. hradila z těchto prostředků výdaje spojené s pořízením hmotného a nehmotného majetku ve výši 4 mil. Kč (např. mobilní telefony, automobil Škoda Favorit a část výpočetní techniky). Pořízení tohoto hmotného a nehmotného investičního majetku Fond neproučtoval na příslušné majetkové účty. Do doby ukončení kontroly byla částka na pořízení tohoto majetku nesprávně vedena na účtu ostatních pohledávek.

Dále v roce 1994 uhradil Fond firmě PAM agency, s. r. o., Ostrava celkem částku 8,4 mil. Kč za dodávku „reklamních předmětů pro loterii“. Podle kupní smlouvy ze dne 11. 2. 1994 uzavřené společností K.J.D. s dodavatelem, s vědomím Fondu, se jednalo o dodávku 500 kusů třídílné nerez soupravy (stolek se sedačkou) k vybavení sázkových kanceláří v ceně jedné soupravy 16 800,- Kč. Do doby kontroly nebyly proučtovány na příslušný účet „pořízení investičního majetku“.

V průběhu roku 1994 Fond uhradil firmě EssNet AB, Stockholm částku 6 mil. Kč, což podle smlouvy znamenalo konzultační servis zaměřený na koordinaci technické činnosti vztahující se ke smlouvám uzavřeným společností K.J.D. s dodavatelem výpočetní techniky v souvislosti s realizací systému. Je tedy zřejmé, že Fondem hrazené výdaje za koordinační činnost jsou výdaje spojené s pořízením hmotného investičního majetku a mají být zaúčtovány na účet „pořízení hmotných investic“.

Podle rozvahy Fondu k 31. 10. 1994 (zpracované v souvislosti s rozhodnutím o vyhlášení veřejné soutěže na prodej loterie) činila hodnota pořízeného investičního majetku pro loterijní účely 223,8 mil. Kč. Přestože byl tento majetek, stejně jako dosud neproučtované případy pořízení investičního majetku, uveden do užívání, nebyl v době kontroly zúčtován na účty „nehmotného investičního majetku“ a „hmotného investičního majetku“. Účtování o majetku tak neodpovídalo skutečnosti.

Investiční majetek Fondu související s loterií byl veden v účetnictví pouze hodnotou celkové částky faktur. Analytickou evidenci investičního majetku Fond nevedl. Podklady pro vedení analytické evidence byly zpracovány až v prosinci 1994 v souvislosti s prováděným finančním ohodnocením a inventarizací nehmotného a hmotného investičního majetku pro prodej majetku sloužícího k provozování loterie.

Z poskytnutých záloh hradila společnost K.J.D. také výdaje spojené s provozem loterie, např. výdaje na reklamu, spojové a servisní služby, tisk tiketů a pod. Faktury za tyto služby jako jediné účetní písemnosti, které jsou ve smyslu zákona o účetnictví účetními doklady, nejsou však podepsány odpovědnou osobou ze strany Fondu, který jako samostatná právnická osoba odpovídá za vedení účetnictví.

Jednu z rozhodujících položek loterijních nákladů činily výdaje na reklamu zajišťované zejména na základě smlouvy uzavřené dne 6. 11. 1993 společností K.J.D. s firmou LOE BURNETT ADVERTISING se souhlasem Fondu. Bylo zjištěno, že uvedené reklamní agentuře bylo do konce roku 1994 uhrazeno 38,5 mil. Kč. Smlouva obsahuje pouze obecná pravidla spolupráce smluvních stran s tím, že: „*Specifikace dílčích plnění (t.j. předmět, čas a cena plnění, případně další specifikace) budou předmětem dodatku k této smlouvě.*“

Fond dodatky nemá k dispozici a ani je neodsouhlasil, přestože ve smlouvě uzavřené se společností K.J.D. ze dne 10. 6. 1992 si vyhradil v článku III bod 8, že „*smlouvy, které bude K.J.D. uzavírat na účet Fondu jménem svým a jménem Fondu, mohou být uzavřeny pouze se souhlasem Fondu, zejména pokud se týká výše sjednané ceny za předmět plnění.*“ Bylo také zjištěno, že faktury za reklamní služby od výše uvedené agentury předkládané společností K.J.D. nebyly před zaúčtováním podepsány zástupcem Fondu jako osobou odpovědnou za účetní případ a za jeho zaúčtování.

4. Nevymáháním splatných pohledávek od dlužníka Fond porušil ustanovení:

- a) § 27 odst. 1 vyhlášky FMF č. 119/1988 Sb., o hospodaření s národním majetkem, ve znění pozdějších předpisů, kde je uvedeno:

„*Organizace jsou při nakládání se svými pohledávkami a jinými majetkovými právy povinny postupovat se stejnou péčí jako při nakládání s pohledávkami a jinými majetkovými právy státu.*“;

b) § 73 odst. 1 zákona č. 109/1964 Sb., Hospodářský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (s odvoláním na § 761 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník), kde je uvedeno:

„Organizace, která vykonává právo hospodaření s pohledávkou státu, je povinna pečovat o to, aby všechny povinnosti dlužníka byly včas a řádně splněny, popřípadě, aby pohledávka státu byla včas uplatněna u příslušných orgánů a aby rozhodnutí těchto orgánů byla včas vykonána.“

O d ů v o d n ě n í:

Na úhradu výdajů spojených s provozováním loterie poskytl Fond společnosti K.J.D. půjčky, které byly v době kontroly vedeny v účetnictví Fondu v rámci nezúčtovaných pohledávek za společností K.J.D.

Přestože termín splatnosti některých půjček poskytnutých Fondem v roce 1993 a 1994 již prošel, aniž byly splaceny a řádně vyúčtovány, nebyla dlužná částka do doby kontroly vymáhána. Fond neuplatnil ani sankce dohodnuté ve smlouvách o půjčkách.

Jedná se např. o smlouvu „o úvěru“ ze dne 19. 7. 1993 mezi Fondem a K.J.D., v níž bylo dohodnuto, že *„věřitel poskytne dlužníkovi 3 mil. Kč jako jednorázový a bezúročný úvěr za účelem podpory při přípravě a zahájení číselných on-line loterií a dlužník se zavazuje poskytnuté peněžní prostředky vrátit“*. Splatnost závazku dlužníka nastává podle smlouvy 30. 6. 1994 s tím, že věřitel je oprávněn uspokojit svou pohledávku formou nejméně tří srážek z odměny, která přísluší společnosti K.J.D. na základě smlouvy z 10. 6. 1992. Do doby ukončení kontroly však Fond své právo věřitele vyplývající z uzavřené smlouvy neuplatnil.

Ani další dosud nesplacenou půjčku poskytnutou ve výši 2 mil. Kč a splatnou rovněž k 30. 6. 1994 Fond od společnosti K.J.D. nevymáhal.

Tím Fond porušil zákonná ustanovení o povinném postupu organizací při nakládání se svými pohledávkami.

B. Ministerstvo financí

Vydáním povolení a pověření Fondu provozovat číselnou loterii Artloto porušilo zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění zákona č. 70/1994 Sb., v těchto ustanoveních:

a) § 4 odst. 4 písm. a), kde je uvedeno:

„Povolení může být vydáno, jestliže provozování loterií a jiných podobných her je v souladu s platnými zákony a jinými obecně závaznými právními předpisy, ..., je zaručeno řádné provozování a jejich účel je ... jinak veřejně prospěšný a bude pro něj použito:

a) výtěžku alespoň ve výši 90% u loterií...“;

b) § 6 odst. 3 písm. a), kde je uvedeno:

„Nelze povolit loterii nebo tombolu, jejímž účelem je krytí výdajů provozovatele loterie nebo tomboly, jež podle své povahy mají být kryty z jeho příjmů.“

O d ů v o d n ě n í:

Ministerstvo financí nejprve přerušilo dne 16. 3. 1993 povolovací řízení ve věci žádosti Fondu o povolení k provozování číselné loterie české kultury - Artloto (později Česká lotynka) pro vážné pochybnosti o zaručení řádného provozování loterie a dále pro nezákonnost kapitálového zajištění projektu. Dne 13. 5. 1993 vydalo MF „Povolení číselné loterie Artloto“ Fondu s tím, že Fond nemůže zastavovat nemovitosti ve vlastnictví České republiky pro poskytnutí úvěru od peněžního ústavu. Dne 25. 5. 1993 vydalo MF nové povolení, přestože v nezměněném rozsahu trvaly původní důvody přerušení povolovacího řízení.

MF vlastním propočtem došlo k závěru, že nemůže Fond počítat po dobu minimálně čtyř let s příjmy použitelnými na veřejně prospěšné akce v oblasti kultury. Z propočtu vyplývá, že výtěžek loterie bude používán především na splácení úvěru v rozsahu, který neumožňuje jeho použití pro veřejně prospěšný účel. Při takto demonstrovaném závěru nelze loterii povolit.

Shrnutí:

Rozhodnutí jménem Fondu organizovat loterii učinilo MK ještě před zřízením Fondu. Rozhodující právní úkony k jeho realizaci včetně sjednání úvěru ve výši 350 mil. Kč a zástavního práva k nemovitostem, ke kterým má právo hospodaření, učinilo MK už jako správce Fondu před tím, než byla zvolena Rada Fondu. Rada Fondu, jejímž zákonným právem je mimo jiné posuzovat základní otázky tvorby a užití prostředků Fondu, byla zvolena až po téměř jeden a půl roce od zřízení Fondu.

Rozhodujícím zdrojem finančních prostředků Fondu měly být výnosy z číselné loterie. Tyto předpoklady se po půlročním provozu loterie nesplnily, naopak loterie ke konci roku 1994 vykazovala ztrátu 44 mil. Kč a další zdroje, které uvádí zákon o Fondu, se nepodařilo zabezpečit. Správce Fondu proto použil k financování loterie i prostředky státního rozpočtu kapitoly „Ministerstvo kultury“.

Kromě prostředků z úvěru u Komerční banky měl Fond další zdroje ve výši 5,6 mil. Kč získané zejména z výnosů nájemného z nemovitostí, ke kterým má právo hospodaření, a 50% podílů z výnosů nájmu nemovitých kulturních památek, ke kterým vykonává právo hospodaření MK. Tyto zdroje byly převážně odčerpány náklady na správu nemovitostí.

Ve smyslu konkrétních kontrolních zjištění o hospodaření Fondu uvedených v jednotlivých bodech kontrolního závěru lze konstatovat, že způsob nakládání se státním majetkem, pohledávkami organizace včetně vedení účetnictví není v souladu s platnými právními předpisy o hospodaření se státním majetkem. Fond nenaplnil poslání stanovené zákonem č. 239/1992 Sb., o Státním fondu kultury České republiky - poskytovat prostředky na konkrétní kulturní projekty, zejména na záchranu kulturních pa-

mátek - ani Statutem Fondu - být aktivním finančním nástrojem podpory české kultury.

Na základě poznatků z kontroly doporučuje Nejvyšší kontrolní úřad vládě ČR a Poslanecké sně-

movny Parlamentu ČR novelizovat zákon č. 239/1992 Sb., o Státním fondu kultury České republiky, a to zejména oddělit výkonnou činnost Fondu od správy Fondu a precizovat kompetence Rady Fondu.

V souladu s plánem kontrolní činnosti NKÚ kontrolní závěr vypracovala členka Úřadu Mgr. Marie Hošková.